

DUK

Liuksemburgas, 2019 m. spalio 8 d.

2018 m. metinė ataskaita. Dažnai užduodami klausimai

1. Koks yra Europos Audito Rūmų vaidmuo ES biudžeto srityje?

Kiekvienais metais mes **tikriname ES finansines ataskaitas ir pateikiame savo nuomonę** dviem klausimais: ar finansinės ataskaitos yra teisingos ir patikimos ir ar ES biudžeto lėšos buvo panaudotos laikantis taisyklių.

Šios nuomonės yra pagrindas mūsų **patikinimo pareiškimui**, kurį privalome pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį.

2018 m. ES išlaidos iš viso sudarė 156,7 milijardo eurų.

2. Ar Europos Audito Rūmai pasirašė 2018 m. finansines ataskaitas?

Taip.

Kaip ir kiekvienais finansiniais metais nuo 2007 m., mes pasirašėme 2018 m. finansines ataskaitas, pripažindami, kad jos yra patikimos (pateikėme palankią nuomonę). Darome išvadą, kad 2018 m. finansinėse ataskaitose ES finansinė būklė ir tų metų rezultatai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai.

Be nuomonės dėl finansinių ataskaitų, remiantis audito darbu, mūsų prašoma pateikti nuomonę apie tai, ar su jomis susiję mokėjimai buvo atlikti laikantis ES taisyklių. Per pastaruosius kelerius metus ženkliai sumažėjo įvertintas klaidų lygis mokėjimuose: 2015 m.: 3,8 %; 2016 m.: 3,1 %; 2017 m.: 2,4 %; 2018 m.: 2,6 %. Be to, 2018 m. didelė audituotų išlaidų dalis (visų pirma, su teisėmis į išmokas susiję mokėjimai) nebuvo paveikta reikšmingo klaidų lygio.

Todėl, trečius metus iš eilės, pateikėme **sąlyginę nuomonę** dėl 2018 m. mokėjimų. Prieš šiuos trejus pastaruosius metus, nuo 1994 m. kasmet pateikdavome neigiamą nuomonę dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

3. Kas yra „palanki, sąlyginė ir neigiama nuomonė“?

„Palanki“ nuomonė reiškia, kad skaičiai atspindi teisingą ir nešališką vaizdą ir atitinka finansų apskaitos ir valdymo taisykles.

„Sąlyginė“ nuomonė reiškia, kad auditoriai negali pateikti palankios nuomonės, tačiau nustatytos problemos nėra paplitusios, t. y., jos neapima visos populiacijos.

„Neigiama“ nuomonė reiškia plačiai paplitusias problemas.

4. Kas yra „reikšmingas klaidų lygis“?

Pagal audito terminologiją tai yra lygis, žemiau kurio **klaidos nėra laikomos turinčiomis reikšmingą poveikį**. Reikšmingas klaidų lygis yra klaidų lygis, kuris gali turėti poveikį numatomų audito ataskaitos naudotojų sprendimui. Mes ir Europos Komisija reikšmingumo lygiui nustatyti taikome 2 % ribą.

5. Kas yra „su teisėmis į išmokas susiję mokėjimai ir su kompensavimu susiję mokėjimai“?

Su teisėmis į išmokas susiję mokėjimai pagrįsti paramos gavėjų tam tikrų (mažiau sudėtingų) sąlygų įvykdymu. Šie mokėjimai, pavyzdžiui, apima tiesioginę pagalbą ūkininkams (išlaidų kategorija „Gamtos ištekliai“), stipendijas studentams ir tyrėjams (išlaidų kategorija „Konkurencingumas“), taip pat atlyginimus ir pensijas ES darbuotojams (išlaidų kategorija „Administravimas“).

Su kompensavimu susiję mokėjimai tai mokėjimai, kai ES kompensuoja tinkamos finansuoti veiklos tinkamas finansuoti išlaidas (susijusias su sudėtingesnėmis taisyklėmis). Pavyzdžiui, šios išmokos skiriamos mokslinių tyrimų projektams (išlaidų kategorija „Konkurencingumas“), investicijoms į regionines ir kaimo plėtros programas (išlaidų kategorijos „Sanglauda“ ir „Gamtos ištekliai“) ir vystymo projektams (išlaidų kategorija „Europos vaidmuo pasaulyje“).

6. Ar ES finansų valdymas gerėja?

Taip.

Per pastaruosius kelerius metus ženkliai sumažėjo įvertintas klaidų lygis mokėjimuose – nuo 4,4 % 2014 m. iki 2,6 % 2018 m. Be to, beveik pusėje 2018 m. audituotų išlaidų nebuvo reikšmingo klaidų lygio. Atlikdami auditus mes taip pat nustatėme, kad pastaraisiais metais buvo ženkliai sustiprintos vidaus kontrolės priemonės Komisijoje ir valstybėse narėse.

7. Tačiau vis dar išlieka 2,6 % įvertintas klaidų lygis. Ką tai reiškia?

Skaičius 2,6 % yra įvertinta pinigų, kurie neturėjo būti sumokėti iš ES biudžeto, suma, kadangi jie nebuvo panaudoti pagal ES taisykles ir todėl neatitiko Tarybos ir Parlamento

tikslų, kurių siekta per atitinkamus ES teisės aktus, ar konkrečių nacionalinių taisyklių valstybėse narėse.

Tipinės klaidos yra mokėjimai paramos gavėjams ar projektams, kurie nebuvo tinkami finansuoti, arba mokėjimai, skirti pirkti paslaugas, prekes ar daryti investicijas, netinkamai taikant viešųjų pirkimų taisykles.

8. Ar tai reiškia, kad iššvaistyta 2,6 % ES lėšų?

Ne.

Toks požiūris gali klaidinti, kadangi tarp „klaidos“ ir „iššvaistymo“ yra didelis skirtumas. Atlikdami savo testus, mes tikriname, ar ES lėšos buvo panaudotos laikantis taisyklių, ar patirtos išlaidos buvo tinkamai apskaičiuotos ir ar buvo laikomasi tinkamumo sąlygų. Būtent tai parodo skaičius 2,6 %.

Kai kurios klaidos susijusios su mokėjimais, kurie neatitiko tinkamumo sąlygų. Pavyzdžiui, nustatėme, kad į vienos valstybės narės veiksmų programos tinkamumo finansuoti taisykles buvo įtraukta sąlyga, draudžianti naudoti ES dotaciją, jei kitas subjektas tose pačiose patalpose vykdė tos pačios rūšies verslo veiklą. Kadangi vienas paramos gavėjas, teisininkas, pradėjo vykdyti veiklą tame pačiame pastate kaip ir kita teisinė įmonė, projektas neatitiko bendrojo finansavimo sąlygų.

Šiais atvejais ES lėšos vis dar galėjo turėti teigiamos įtakos ir duoti tam tikros naudos, nors paramos gavėjai nesilaikė visų jų panaudojimo sąlygų. Kita vertus, kai kurios teisėtos ir tvarkingos išlaidos vis dėlto gali būti susijusios su iššvaistymu, pavyzdžiui, uosto infrastruktūra, pastatyta tinkamai neatsižvelgus į būsimus krovinių srautus.

9. Kaip atsiranda klaidos?

Klaidos atsiranda tada, kai organizacijos ar asmenys, prašydami ES finansavimo, **nesilaiko taisyklių**. Kad būtų tinkami gauti ES finansavimą, jie privalo atitikti specialias ES ir taip pat, daugeliu atvejų, nacionalines taisykles. Šios taisyklės nustatytos tam, kad išlaidos netrikdytų vidaus rinkos veikimo (pavyzdžiui, viešųjų pirkimų taisyklės ir valstybės pagalbos taisyklės), jos taikomos atsižvelgiant į Tarybos ir Parlamento numatytus tikslus.

Klaidos atsiranda, kai šios **taisyklės pažeidžiamos**, pavyzdžiui, ūkininkai deklaruoja neteisingą žemės ūkio paskirties žemės plotą, projektų vykdytojai nesilaiko viešųjų pirkimų taisyklių arba mokslinių tyrimų centrai prašo atlyginti išlaidas, nesusijusias su ES finansuotais projektais. Pavyzdžiui, vienu mūsų tikrintu atveju, maža sveikatos priežiūros įmonė, pirmą kartą dalyvaujanti ES projekte, naudojo neteisingą metodiką apskaičiuoti personalo išlaidoms, atsižvelgiant į ES mokslinių tyrimų finansavimo taisykles. Kitu atveju ūkininkai, kurie teigė, kad jie veiklą vykdo kaip nepriklausomos įmonės, gavo subsidijas kiaulidės statybai, kurios buvo priemonės, skirtos remti mažųjų ir vidutinių ūkių vystymą, dalis. Tačiau mes nustatėme, kad jie turėjo akcijų toje pačioje vietoje veiklą vykdančioje šeimos įmonėje, kuri buvo per didelė, kad šie ūkininkai galėtų būti tinkami finansuoti.

2018 m. metinėje ataskaitoje pateikėme daugiau mūsų auditų metu aptiktų klaidų pavyzdžių.

10. Ar nustatytos klaidos yra sukčiavimo atvejai?

Dažniausiai ne.

Sukčiavimas yra sąmoninga apgaulė siekiant naudos. Nors atliekant standartines audito procedūras gali būti sunku nustatyti sukčiavimo atvejus, atlikdami savo audito testus, kasmet nustatome kai kuriuos įtariamo sukčiavimo atvejus.

2018 m. iš maždaug 700 audituotų operacijų nustatėme 9 įtariamo sukčiavimo atvejus (2017 m. – 13). Apie visus šiuos atvejus pranešama OLAF, Europos Sąjungos kovos su sukčiavimu tarnybai, kuri, bendradarbiaudama su valstybės narės institucijomis, atlieka tyrimą ir įgyvendina tolesnes priemones.

11. Komisija ir valstybės narės turi įgaliojimus užkirsti kelią klaidoms ir joms atsiradus, jas ištaisyti. Kiek tai turi įtakos klaidų lygiui?

Apskritai, valstybių narių institucijų ir Komisijos vykdyti taisomieji veiksmai padarė teigiamą poveikį įvertintam klaidų lygiui.

Tačiau, jei Komisija, valstybių narių institucijos ar nepriklausomi auditoriai būtų pasinaudoję visa jiems prieinama informacija, jie būtų užkardę arba aptikę ir ištaisę didelę dalį klaidų prieš atliekant susijusius mokėjimus.

Pavyzdžiui, jei visa šia informacija būtų pasinaudota, įvertintas klaidų lygis 2018 m. būtų buvęs mažesnis už 2 % reikšmingumo lygį visose „Gamtos išteklių“ išlaidose. Mūsų nuomone, tai rodo, kad taikomos kontrolės sistemos yra tinkamos, bet jos turi būti dar labiau patobulintos.

12. Jūs teigėte, kad EAR rengiasi pereiti prie vieno bendro audito modelio. Ką jūs darėte kitaip 2018 m.?

2017 finansiniai metai buvo pirmieji metai, kai didelė išlaidų dalis visose ES biudžeto srityse buvo panaudota pagal 2014–2020 m. daugiametei finansinei programai (DFP) taikomas **naujas taisyklės**. Nuo šiol vidaus kontrolės priemonės Komisijoje ir valstybėse narėse leidžia mums labiau jomis remtis vertinant išlaidų tvarkingumą.

Mes siekiame visam savo patikinimo pareiškimui taikyti **patvirtinimo metodą**, kitaip tariant, savo audito nuomonę rengiame atsižvelgdami į Komisijos (valdymo ir kontrolės) pareiškimą.

2017 m. ir 2018 m. auditoriai šį naują metodą išbandė „Sanglaudos“ srityje. Taikant naują metodą galima aiškiau nustatyti sritis, kuriose išlieka trūkumų Europos Komisijoje ir valstybėse narėse, tai mums padeda geriau skatinti atskaitomybę ir toliau gerinti ES finansų valdymą.

Atkreipiame dėmesį į tai, kad „Sanglaudos“ srityje 2018 m. Komisijos išlaidų tvarkingumo įvertis yra žemiau mūsų intervalo, o rezultatai „Konkurencingumo“ ir „Gamtos išteklių“ srityse yra panašūs į mūsų rezultatus.

Atsižvelgdami į šį bandymą, ketiname **projektą išplėsti** į kitas išlaidų sritis, tačiau mums reikės Komisijos įsipareigojimo ir bendradarbiavimo, kad galėtume pasiekti didesnę pažangą.

2018 m. metinė ataskaita su APLANKU SPAUDOS ATSTOVAMS 23 ES kalbomis pateikta www.eca.europa.eu.